

Dünya Maden Haberleri

TÜRKİYE :

Bazı Maden İhracatının Tahdidi

Beynelmilel siyasî vaziyetin aldığı son şekil üzerine memleket ve harp iktisadiyatı icaplarına göre ihraç maddelerimizden mühim bir kısmının ihracının men'i ve muayyen bir kısmının yabancı ülkelere şevkinin lisans usulüne tâbi tutulması İcra Vekilleri heyetince tasvip olunmuştur.

İhracatı yasak edilmiş maddeler arasında demir saç ve çinko levha, dikenli tel, kok, kükürt, kalay, her nevi kablo, tel halat ve zincir, kauçuk ve mamulâtı da mevcuttur.

6.9.1939 tarihli bir kararname ile maden kömürü, madeni mahrukat ve yağlar, benzol, tetraetli maddelerin ihracı da men edilmiştir.

Kok kömüründen alınan resmin indirilmesi

Başvekâletin 2-11614 sayılı ve 31.7.1939 tarihli bir kararnamesi üzerine beher ton kok kömüründen şimdiye kadar alınmakta olan 7,5 lira gümrük resmi 2 liraya indirilmiştir.

Zonguldak - Ereğli kömür havzasının fotogrametrik hartası

Zonguldak - Ereğli kömür havzasını ihtiva eden saha dahilinde yapılmakta olan maden araştırmaları ve jeolojik etüdler için lâzım olan mezkûr mıntakanın 1 : 5000 ve

1 : 10.000 mikyasında fotogrametri hartası M. T. A. Enstitüsü kadrosu tarafından yapılmaktadır. Tayyareden resim alma amelîyesi Harta genel direktörlüğünün iştiraki ile ikmal edilmiştir. Nirengi işlerine devam edilmektedir.

ARSIULUSAL :

Beynelmilel Teneke Endüstrisi

1937 senesi rekor bir seviyeyi bulan teneke istihsali 1938 de azalarak 4.268.000 tondan 2.993.000 tona inmiştir. 1939 ilk 6 ay istihsali 1938 aynı ayları ile mukayese edilirse teneke istihsalinin yine yükseldiğini görürüz. 1938 senesi ilk 6 ayında 1.500 bin tonu bulan istihsalât 1939 un aynı devresinde 1,916.000 tona çıkmıştır. Bilhassa Amerika B. D. istihsalinin geçen seneki 731.000 tondan cari senede 999.000 ve İngilterenin istihsali ise 307.000 tondan 421.000 tona çıkması sayanı dikkattir. Maamafih ayrı memleketlerin beynelmilel piyasaya teneke ihracatları ise oldukça azalmıştır: 1938 senesi ilk 6 ay zarfında 172.751 ton ihraç eden İngilterenin 1939 senesi aynı aylarındaki ihracatı 151.279 ve Amerika B. D. nin ilk 5 ay zarfındaki ihracatı 78.597 tondan 1939 da 74.782 tona gerilemiştir. Bu da muhtelif memleketlerdeki dahilî teneke istihlâkindeki bir inkişafa şahadet etmektedir. Bazı memleketle-

rin 1938 ve 1939 senelerindeki teneke istihlâki berveçhi âtidir.

(long ton üzerinden) :

Mâmlék-ler	1938	1939
Amerika (5 aylık)	539.000	721.000
İngiltere (6 »)	134.200	273.300
Almanya (5 »)	55.213	58.707
Fransa (5 »)	47.800	50.000
Hollanda (6 »)	24.014	36.338
İsveç (5 »)	6.953	9.334
Danimarka (5 »)	5.961	8.431

Bakır İstihsalı Hisseleri Artıyor

Beynelmîlel bakır karteli 10.8.1939 tarihindeki celsesinde Amerika Birleşik Devleti hariç olmak üzere 16.8.939 tarihinden itibaren bakır müstahsillerinin hisselerini % 95 den % 105 e çıkarmaya karar vermiştir. Son zamanlarda kaydedilen bakır satışlarının artması stokların azalması ve fiatların yükselmesi buna sebebiyet vermiştir.

Beynelmîlel Kalay Karteli

Beynelmîlel Kalay Kartelinin son celsesinde kalay ihracatı hissesinin standardın % 45 den % 60 şa çıkarılmasına ait karar ittihaz edilmiştir. Bu karara göre kalay müstahsillerinin aylık ihracat hissesi 24.108 long tondan 31.195 long tona çıkarılmıştır. Bu karar 1939 senesinin nihayetine kadar mu-teberdir, çünkü kartelin yakından toplanması Avrupanın siyasî karışıklıkları yüzünden güçleşmektedir.

AFRİKA :

3600 M. Derinlikte Altın İşletme Projesi

Transvalin Rand madenlerinden tam bir

istifade makfeadile 3600 M. derinlikte bulunan altın damarlarının işletilmesine karar verilmiştir. Bunun için 1800 m. derinliğe kadar inen galeriler açarak buradan sondaj ameliyesi yapılacaktır. 3600 m. ve daha derin tabakalardaki damarın altın tenoru tesbit işi 500.000 ingiliz lirasına mal olacaktır. 1800 m. derinliğindeki galeri iki mahreçli ve geniş bir şekilde açıldıktan sonra buradan 3600 - 3700 m. derinliğine 30 m. kuttundaki kuyular indirilecektir. Rand madenlerinde umumî mikyasta yapılması icap eden tesisat 30 milyon sterlini tutacaktır. Altın fiatının şimdiki vaziyetinde bu tesisattan senevî 20 milyon sterlin varidat beklenilmektedir. Buna mukabil işletme masarifi a-şağı yukarı 15 milyon sterlini bulacaktır.

Şarkî İngiliz Afrikasındaki Jeolojik Araştırmalar

Viktorya gölü ile sahil mıntakasinda jeolojik ve mineralojik tetkikat için ingiltere Müstemlekât Nazırlığı tarafından 30.000 İngiliz lirası tahsis edilmiştir. Araştırmaya tâbi arazinin sathı mesahası 16.000 mil² - i bulmaktadır. Bu iş için Londrada jeologlardan müteşekkil bir heyet kurulmuştur.

ALMANYA :

Maden ve Kimyevî Madenlerin Kontrolü

Harp dolayisile Alman hükümeti her nevi metal ve petrol ihracatını menetmiş ve kısmen lisansa tâbi tutmuştur. Kimyevî maddelerin millî müdafaaya ait kısmı haciz edilmiştir. 5.9.1939 tarihli bir emirname, kimya fabrika ve depolarını muayyen bir zaman zarfında mevcut stok miktarım gösteren listelerini göndermeğe icbar etmektedir.

4.9.1939 tarihinden itibaren petrol ve zif-

ten alınan gümrük resmi 12 marktan 18 RMk - a çıkarılmıştır.

Petrol ve Müştakların Müsaderesi

4.9.1939 tarihli bir emirname ile Almanya hükümeti memleket dahilindeki bütün mayi mahrukat stoklarını müsadere etmiştir. Millî müdafa ihtiyacı için müsadereye tâbi mahrukat şunlardır: Benzin, teknik işlerde kullanılan ham benzin müstesna, mahrukat için kullanılan ispirto ve ispirto ile benzin mahlûlleri, Diesel motörleri için kullanılan motor yağı, taşkömürden istihsal edilen katran ve zift.

Müsadere edilmiş mahrukat şimdilik tasfiyehanelerde ve tüccarların elinde kalacak ve hükümetin petrol merkezi tarafından verilmiş müsaade üzerine ancak muayyen şahıs ve teşkilâtlara peyderpey teslim olunacaktır. Bu emirname ile memleketin petrol sarfiyatı hükümet emri ve kontrolü altına alınmıştır.

Kömür Amelelerin Vazifesine Bağlanması

11.7.1939 tarihli bir emirname ile Almanya kömür madenlerinde çalışan ameleleri vazife başına bağlamakta ve mahal değiştirmelerini tahdit etmektedir. 12.2.1939 tarihli bir emirname ile kömür ocaklarında mesai vasatı 45 dakika uzatılmış, neticede, şubatta 419.000 tonu olan yevmî kömür istihsalı nisanda 435.000 ve mayısta 436.000 tona çıkmıştır. Maamafih amelelerin bir çoğu başka mesleklere ilhak ettiğinden haziran ayının vasatı gündelik istihsalı yine 425.000 tona inmiştir. Ameleden hakkile istifade, randımanı arttırmak ve plânla tesbit edilen miktarın istihsalini temin etmek maksadile 15.7.1939 tarihinden yürürlüğe giren yeni bir emirname ile kömür amelesinin vazife başında kalması temin edilmiştir. Hükümetin yeni bir tasavvuruna göre kömür ocaklarındaki umumî amele sayısı 25.000 kişi arttırılarak istihsalin senevi 10

milyon ton fazlalaştırılması düşünülmektedir.

Kömür ve Linyit İstihsalâtı

1939 senesi ilk 7 ay zarfında Almanya 110.241.905 ton taşkömür istihsal etmiştir. 1938 senesinin aynı aylarındaki istihsalât ise 108.339.340 tondur. Binaenaleyh taşkömür istihsalı geçen seneye nazaran 1.902.565 ton veya % 5,69 nisbetinde bir tezayüt kaydetmektedir.

Linyit istihsalindeki artış daha fazladır ve 12.300.900 tonu bulmuştur. Bu miktar Almanya için rekor sayılabilir bir mahiyettedir. 1938 senesinin ilk 7 ayında 11.183.064 tonu bulan linyit istihsalı 1939 un aynı devresinde 124.135.964 tona çıkmıştır.

Bununla beraber memleket'n kok istihsalâtı da 1938 ilk 7 ayındaki 26.774.670 tondan cari senede 28.467.478 tona baliğ olmuştur.

Kömür ve Kok İhracatı

Almanyanın kömür ihracatı 1937 denberi sistematik bir şekilde azalmaktadır. 1937 ilk 6 ay zarfında 18.962.181 tonu bulan ihracat, 1938 aynı ayları için 16.251.226 ve 1939 da ise 12.331.225 tondur. 1939 ilk 6 ay zarfında geçen seneye nazaran ihracat azalışı aşağı yukarı 4 milyon ton veya % 24,6 nisbetindedir.

Briket ihracatı da geçen seneye nazaran 196.158 ton veya % 34 nisbetinde azalarak 380.941 tona inmiştir.

Buna mukabil Almanyanın kok ihracatı 1938 aynı aylarına nazaran 415.560 ton yani % 16 nisbetinde bir tezayüt kaydetmektedir. 1938 ilk 6 ay zarfında 2.574.081 ton ihraç edilen kok miktarı 1939 aynı aylarında 2.989.641 tonu bulmuştur.

Bununla beraber Almanyanın kömür ithalâtı da artmıştır: 1938 ilk 6 ay ithalâtı 2.446.464 ton iken 1939 da 2.836.725 tona çıkmıştır.

Kömür tevziat merkezleri

Almanya hükümeti 7.9.1939 tarihinde meriyete geçen bir emrنامهye göre memleketin maden kömürü istihsal ve sarfiyatı sıkı bir kontrol altına almıştır. Bu maksatla muhtelif şehirlerde 12 kömür tevzi merkezi tesis edilmiştir. Müstehliklere kömür ancak ihtiyaçları dahilinde ve vesika sistemi üzerine satılacaktır.

Fransız hududundaki istihkâmlara 900.000 m³ ağaç sarfedilmesi yüzünden maden ocaklarında tahkimat için kullanılan ağaçlar da badema vesika mukabili mahdut miktarda teslim olunacaktır.

1939 ilk 7 ayında demir ve çelik

Almanyanın 1939 ilk 7 aylık demir istihsalâtı 11.469.208 tona baliğ olmuştur. Bu miktar 1938 aynı aylarında istihşâl miktarı olan 10.579.668 tonla mukayese edilirse 889.540 ton veya % 8,4 nisbetinde bir tezayüt sayımı dikkattir.

Temmuz 1939 da cem'an 175 yüksek fırın mevcutken bunların 146 - sı faaliyette bulunmuştur. 7 yüksek fırın tamir edilerek ay nihayetinde işletmeye amade bir vaziyete getirilmiştir.

Almanyanın 1939 senesi ilk 7 aylık çelik istihsalâtı 14.448.554 tondur. 1938 - in aynı aylarındaki istihşâl ise 13.200.178 tondur. Binaenaleyh cari senedeki artış % 9,42 yi bulmuştur.

1939 Maden İthalâtı

Almanyanın silâhlanma ve stokları artırma neticesi olarak maden cevheri ve metal ihracatı tahdit edilmiş ve bazı neveleri tamamen durdurulmuşken, maadin ithalâtı geçen seneye nazaran şayanı dikkat bir şekilde yükselmiştir. 1938 ilk 7 ay zarfında 12.509.977 tonu bulan demir cevheri ithalâtı cari senenin aynı devresinde 13.275.026 tona çıkmıştır. Bakır cevheri ithalâtı da

384.533 tondan 413.214 tona yükselmiştir.

İthalât tezayüdü bilhassa krom cevherinde göze çarpmaktadır. 1938 ilk 7 ay zarfındaki krom cevheri ithalât yekûnu 78.948 ton iken 1939 aynı aylarında 136.434 tona baliğ olarak 57.486 ton veya %72,8 nisbetinde bir artış kaydetmektedir.

Nikel cevheri ithalâtı da 16.658 tondan 18.453 tona yükselmiştir. Petrol ithalatındaki artış 28.455 ton veya % 3,63 nisbetindedir.

Petrol İthalâtı

Almanyanın maden ithalâtı ile muvazi bir şekilde petrol ithalâtı da gittikçe çoğalmaktadır. 1939 ilk 6 ay zarfında Almanya 2.595.000 ton petrol ithal etmiştir. Bu miktar 1938 aynı aylarına nazaran 480.000 ton bir artış kaydetmektedir. Başlıca ithal metasını 810.000 ton olarak motor yağı teşkil ediyor. Benzin ithalâtı 650.000 tondur. Ham petrol ise 560.000 ton olarak üçüncü safta gelmektedir.

Almanya petrol satan memleketler arasında 835.000 ton ile Venezuela birinci, 600.000 ton ile Meksika ikinci, ve 585.000 tonla Amerika B. D. üçüncü gelmektedir. 1939 ilk 6 ay zarfında Almanya Romanyadan 440.000 ton petrol ve benzin ithal etmiştir.

AMERİKA B. D.

Hurda Demir İstihlâki Artmaktadır

Amerika Maden Bürosunun istatistiklerine göre memleketin 1939 ilk 6 ay zarfında hurda demir ve çelik istihlâki 14.430.000 tona çıkarak geçen senenin aynı devresine nazaran % 73,8 nisbetinde bir tezayüt kaydetmektedir. Hurda demir

ve çelik istihlâkinin artması bilhassa demir sanayiindeki inkişaftan ileri gelmiştir.

Buna mukabil Amerika B. D. - nin 1939 ilk 6 ay zarfındaki hurda demir ihracatında ehemmiyetli bir tebeddül yoktur. 1938 ilk 6 ayında 1.798.147 tonu bulan ihracat 1939 senesi aylarında 1.788.952 tona baliğ olmuştur.

ARABİSTAN :

Suudî Arabistanda Petrol İşletmeleri

Evvelce 89.041 mil² saha için alman petrol imtiyazı Californya - Arabistan Standard Petrol Kumpanyasının teşebbüsü üzerine 240.000 mil² - a çıkarılmıştır. Bu sahadaki Damman dome'undan geçen sene zarfında tam 67.000 ton petrol istihsal edilmiştir. 60 sene bir müddetle verilen bu imtiyaz için Suudî hükümetine kumpanya tarafından peşin olarak 140.000 altın veya 232.000 kâğıt sterlin ödenilmiştir, ve beher sene için 20.000 altın (33.000 kâğıt) sterlin tediye edilecektir. Damman zuhuratının gündelik petrol istihsalı 950 tonu bulmuştur. Şimdiye kadar açılan petrol kuyuları 2 ile 3 bin ayak derinliğinde, fakat 4.700 ayağa kadar inilmesi ve bu derinlikte daha zengin petrol kaynaklarının mevcudiyeti jeolojik araştırmalarla tesbit olunmuştur. Damman ile Ras Tanura limanı arasında 43 mil uzunluğunda nakliyat boru hattı inşa edilmiştir.

Burada istihsal edilen ham petrol Californya Standard Şirketinin Bahreyndeki tasfiyhanelerinde tasfiyeye tâbi tutulmaktadır. 1939 ilk 6 ay zarfında Suudî Arabistanın petrol istihsalı 1.45 1.000 varil veya 207.286 tonu bulmuştur.

Hicazda Altın Keşfi

Beyruttan alınan bir habere göre Mekke

civarında petrol sondajları yapılırken ehemmiyetli miktarda altın ihtiva eden kum tabakalarına tesadüf edilmiştir.

AVUSTRALYA :

Demir ve Çelik Endüstrisi

Avustralyanın demir ve çelik sanayii 100 senelik bir tarihe maliktir. 1833 senesinde ilk defa olarak demir istihsaline başlıyan Avustralya 1900 senesinde Siemens Martin usulü ile çelik istihsaline girişmiştir. Ancak 1915 senesinden itibaren çelik sanayii Brocken Hill Proprietary Kumpanyasının tesisi ile geniş bir mikyasta inkişafa yüz tutmuştur. Harbi umumî nihayetine doğru İngilterenin uzak şarktaki demir mamulâtının esasını teşkil eden Avustralya ağır endüstrisi 1926 - 1927 senelerinde Bulli mıntakasında keşfedilmiş kömür havzası sayesinde inkişaf ederek Avustralya demir ve çelik Ltd. kumpanyasının tesisi ile neticelenmiştir.

1926/27 senelerinde 468.899 tona çıkan dökme demir istihsalı buhran seneleri olan 1931 - 32 de 190.132 tona inmiş ve 1937/38 malî senesinde 963.311 tonu bulmuştur. Avustralyanın çelik istihsalı de aynı tarzda azaldıktan sonra 1938/39 malî senesi 1.170.000 tona çıkmıştır. Son 6 sene zarfında demir endüstrisine 10 milyon sterlin bir sermaye dökülmüştür. Neticede Avustralya demir ve çelik ihracat memleketi olmuştur.

Altın İstihsalâtı

Garbî Avustralyanın 1939 senesi ilk 7 ay zarfındaki altın İstihsalâtı 667.538 onzu bulmuştur ve 1938 aynı aylara nazaran 1 7.833 onz bir tezeyüd kaydetmektedir. Buna mukabil Yeni Cenubî Wales mıntakasının istihsalı 1938 ilk 6 ay zarfında 42.681 onz

iken carî senenin aynı devresinde 42.471 tona inerek cüz'î bir azalış kaydetmektedir.

BELÇİKA :

Petrol Stoklan Tesisi

Fransada olduğu gibi Belçika hükümeti de 15.8.1939 tarihinden itibaren petrol müşterileri stoklarının tesisi mecburî kılmaktadır. Bunun için Millî Müdafaa Nezareti tarafından muayyen lisanslar verilecektir. Her ithalâtçı satış ihtiyacından hariç olmak üzere aşağıdaki asgarî nisbette petrol ve müşterileri stoğu bulundurulmalıdır, ham petrol % 20, 75 - 90 oktanlı tavyare benzini %30, motor yağı %20, hafif benzin %12, Diesel yağı gibi ağır benzin % 20. makine yağı % 15 ve petrol bakiyesi % 15.

Bu emirname ile Belçika hükümeti şimdiye kadar yalnız büyük ithalât firmaları için tatbik edilen asgarî stok tutma mecburiyetini bütün tüccarlara teşmil etmiş olmaktadır.

Maden Cevheri ve Petrol İhracatının Tahdidi

Belçika hükümeti harb tehlikesi yüzünden 26.8.1939 tarihinden itibaren mübrem hayatî maddelerden maada tuz, mayi ve sulp mahrukat, petrol ve benzin, her nevi maden cevheri ihracatının ancak muayyen müsaade ile yapılabileceğini tebliğ etmiştir. Bu emirname ile Belçika ihracatının % 90 - 1 kontrol altına alınmıştır.

Demir ve Çelik İstihsalı

1939 senesinin ilk 7 ayı zarfında dökme demir istihsalının yekûnu 1.730.530 tondur. Bu rakkam bir sene evvelki aynı müddet esnasında 1.401.440 ton idi. Halbuki 1937 2.204.220 ton olarak kaydedilmiştir. Ham

çelik istihsalâtına gelince 1939 da 1.690.880 senesi aynı müddetteki istihsal miktan ton 1938 de 1.228.690 ton ve 1937 de ise 2.174.730 ton idi. Mamul çelik istihsalâtı 1939 da 1.246.820 ton 1938 de 886.520 ton ve 1937 de de 1.675.890 tondur.

BULGARİSTAN :

Benzin Sarfiyatının Tahdidi

Bulgaristan Nazırlar Heyetinin son bir kararına göre benzin sarfiyatı tahdid edilerek hükümet kontrolü altına alınmıştır. Bütün müessese ve resmî daireler şimdiye kadar sarfetmekte bulunan benzinin ancak % 50 - sini alabilecektir. Bütün taksi, kamyon ve otobüsler % 25 ispirto karıştırılmış benzin kullanacaklardır. Benzin ve bazı iptidâî maddelerin fiyatı tesbit ve kontrol işi için fiyat komiserliği tesis olunmuştur.

ÇİN:

Madencilik Durumu

Çin Millî Hükümeti Ticaret ve Endüstri Nazırı Wong Wenhao Çinin son zamanlardaki madencilik vaziyeti hakkında matbuat nezdinde bir beyanatta bulunmuştur. Bu beyanata göre Çinin kömür istihsalâtının % 63 ve kömür madenlerine yatırılan sermayenin de % 75 - i Japonlar tarafından işgal edilmiş arazi kısmında bulunmaktadır. Bütün mıntakaların kömür ihtiyatı 141 milyar ton olarak tahmin edilmektedir. Kömür işletmeye yatırılan sermaye 140 milyon Çin dolarını bulmaktadır. Bu sermayeden Japonlar elinde bulunan sahaya 34 milyon tayan (Çin dol.) düşmektedir. Kömür madenlerinin en ehemmiyetlileri şimali garbi Cinde ve Yangtse vilâyetindedir. Bunlarla beraber Lungyen ve Fulimen eyaletlerindeki zengin

(metrik ton üzerinden) :

Maden nevi	1935	1936	1937
Antimuan krüd	3.430	2.705	2.256
* Regulus	14.186	13.168	12.520
Kömür	21.612.502	22.250.336	22.469.070
Demir cevheri	2.000	3.000	3.900
Manganez	827	23.794	51.446
Civa	45	85	60
Kalay	8.012	9.508	13.077
Wolfram cevheri	7.383	7.050	16.518
Çinko	22.751	10.572	11.000

demir yatakları da Japon askeri istilâsına maruz kalmıştır. Japonlar eline geçen demir zuhuratının umumî cevher ihtiyatı 198 mil. tondur. Sair zayi olan madenlerin ehemmiyeti okadar değildir.

Japonların istilâsına kadar 1935 - 37 senelerinde Çinin başlıca maden istihsalâtı yurtdaki cedvelde gösterilen şekilde cereyan etmiştir.

1937 ortalarında başlayan Japon - Çin harbinden en fazla kömür endüstrisi muzarrır olmuştur. Hali hazırda Çinin Millî Hükümet kontrolü altında elde edilen kömür istihsalâtı 1937 miktarının ancak yarısını bulmaktadır. Hükümetçe alınan bazı tedbirlere göre bu miktar memleketin endüstri ve demiryol ihtiyacını temin etmektedir.

1938 senesi zarfındaki maden istihsali sayısını memnuniyet bir şekilde »cereyan etmiştir. Millî Hükümetin teşebbüsü ile 1938 zarfında jeolojik tetkik ve araştırmalar yapılmış ve neticede aşağıda sıralanan bir kaç maden ve kömür zuhuratı keşfedilmiştir:

Szeşuan eyaletinde Kömür, demir cevheri, petrol ve bakır.
Hupey » Kömür ve demir.
Hunan » Kalay, demir, kurşun,

Hunan çinko, antimuan volfram ve kükürt.
Kveyçov » Kömür.
Yünnan » Bakır, kömür ve kalay.
Kvangsi » Kalay, volfram ve altın.
Kyangsi » Volfram, antimuan ve kömür.
Anhvey » Kömür.
Şensi » Kömür.
Kansu » Kömür.
Çinghay » Altın.

Hükümet tarafından işletilen madenlerin sayısı son 5 sene zarfında 29 dan 92 - ye çıkarılmıştır.

Bazı maden işletmeleri tesisinde inkişafı sayıları dikkattir. 1937 Ağustosundan 30 Temmuz 1938 - e kadar olan bir sene zarfında 286 küçük ve büyük maden imtiyazı verilmiştir. Bu imtiyaz sahalarının % 85 garbî Cnide bulunmaktadır. Yalnız Szeşuan eyaletine 105 ve Kvantuna 90 imtiyaz sahası tesadüf etmektedir. Bu imtiyazdan 129 kömür, 50 - si kalay, 49 - ı altın 19 volfram ve 8 antimuan zuhuratına aittir.

FİNLANDIYA :

Jeolojik Araştırma Faaliyeti

Finlandiya Devlet Jeolojik Araştırma Encümeni Reisi Prof. Laitakarının resmî bir tebligatına göre memleketinde son aylar zarfında aşağıdaki istikşaf isleri muvaffakiyetle başarılmıştır:

Trnâvâ ve Liminkada muhtelif yerlerde tabîî gaz kuyuları açılmıştır. Pyhâkoski civarında elektrik santrali için su kuyusu açılırken 25 m. derinlikten kokusuz bir muhrik gaz feveran etmeye başlamıştır.

Ylöjärvi mıntakasında zengin bakır zuhuratı keşfedilmiştir. Bu yataklar Kaitajârvi gölü altmda bulunmaktadır.

Nivala mıntakasmda keşfedilmiş bulunan nikel zuhuratının tetkikine devam edilmektedir. Otanmakideki demir cevheri yataklarında hafir ve sondaj ameliyesi faal bir şekilde ilerlemektedir.

FRANSA:

Petrol Aramaların Devletleştirilmesi

Mayi Mahrukat Millî Ofisi Saint Marcet (Haute Garonne) civarındaki 1938 eylülündenberi arama sondajları yapmakta idi. 1939 senesinin başlarında Rotary makinesi ile açılan bir sondaj kuyusunun 1520 ile 1530 metre derinliği arasında kuvvetle tabîî gaz feveran etmeye başlamış ve 24 saat zarfında 183.000 m³ gaz elde edilmiştir. Jeolojik tetkikat neticesinde buralarda petrol membaları olduğu tesbit edilmiştir. Petrolü muhtevi bu gaz Romanya tabîî gazini andırmaktadır. Dineau ile küçük Pirenedeki sondajların da ümit verici olduğu anlaşılmaktadır.

Fransa hükümetinin bir kararı ile petrol arama işleri devlet inhisarı altına alınmıştır.

Taşkömür ve Demir Endüstrisi

Fransanın maden kömürü istihsalâtında sistematik bir ilerleme şayanı dikkattir. 1937 ilk 6 ay zarfında 22.738.438 ton istihsaline mukabil 1938 in aynı aylarında 23.690.806 ve 1939 senesi ilk yarısında 26.013.883 ton taşkömür istihsâl edilmiştir. Buna mukabil 6 aylık kömür ithalâtı 1938 de 11.879.801 iken 1939 da 9.579.468 tona inmiştir.

Demir ve çelik sanayiindeki inkişaf kok istihsalini teşvik etmiş ve ilk 6 ay zarfında 1938 deki 2.155.858 ton kok istihsalâtı 1939 da 2.356.050 tona çıkmıştır. Binaenaleyh 1938 - e nazaran 1939 senesi ilk 6 ay zarfındaki tezayüt taşkömürde % 9,8 ve kok istihsalinde ise % 9,29 nisbetindedir.

Sömi kok ve briket istihsali cari senenin aynı aylarında 3.175.811 tonu bulmuştur.

1939 senesi ilk 6 ay zarfındaki dökme demir istihsali geçen seneye nazaran 568.000 ton veya % 17,88 nisbetinde artarak 3.745.000 tona baliğ olmuştur. Aynı devredeki çelik istihsalindeki tezayüt 737.000 ton veya % 22.83 nisbetindedir. İlk 6 aylık istihsâl yekûnu 3.228.000 tonu tutmaktadır.

Çalışmakta olan yüksek fırın sayısı 1938 eylülünde 76 iken 1939 haziran nihayetine doğru 106 ya çıkmıştır.

Yeni Krom Kaplama Usulü

Fransada demir ve çelik mamulâtının mukavemet ve hizmet müddetlerini artırmak yolunda yeni ve iktisadî bakımdan elverişli bir usul icad edilmiştir.

Kromla kapatılacak eşya 950 - 1000 derece bir hararete Kromklorür gazi ile muamele olunmaktadır. Bu usulle bilhassa porselen, çini ve silimanit gibi mamulâta müvellidüJma içinde veya nötr havada seri bir şekilde krom tabakası ile kaplama ya-

pılmaktadır. 1060 - 1080 derece hararete kaplama ameliyatı ancak 1 - 2 saat sürmektedir.

HİNDİSTAN:

Yeni Kömür ve Demir Cevheri Zuhuratı

Bombaydan alınan son haberlere göre Assam mıntakasmda zengin kömür yataklarına tesadüf edilmiştir. Jeolojik araştırma neticesinde bu zuhuratın taşkömür ihtiyacı 80 milyon ton olarak tesbit edilmiştir.

Bu zuhuratın dört kömür daman kalınlıkları 2 ile 6 ayak arasında tahavvül etmektedir. En yukarıki damar yer sathından 200 metre bir derinlikte nisbeten genç olduğu halde 350 metre bir derinlikte bulunan 5 ayak kalın olan kömür kok istihsaline elverişlidir. Kok istihsaline elverişli kömür rezervesi 70 milyon ton olarak tahmin edilmektedir.

Bastar mıntakasmda yeni keşfolunan demir cevheri yatakları üzerinde yapılan tetkikat neticesinde buradaki demir cevheri ihtiyatının aşağı yukarı 600 milvon tona balığ olduğu tesbit edilmiştir. Tahliller neticesi bu cevherin yüksek tenörlü ve iyi neviden olduğu görülmüştür.

HOLLANDA:

Maden cevheri ve Metal ihracatı * Yasaktır

Hollanda hükümeti 3.8.1914 tarihli kanunun tekmiil maddelerine istinaden altın ve gümüşten maada bütün metal ve halitalarının ihracatını yasak etmiştir. Bunun üzerine demir, kalay, çinko, manganez cevherleri, pirit, benzol, hidrokarbon mahsulleri, naftalin, asfalt, zift, bitümler, kükürt, hamızı kib-

rit ve sair iptidaî maddelerin ihracı durdurulmuştur.

İNGİLTERE:

Maden İhracatı Lisansa Tâbidir

Memleketin iptidaî maddelerini koruma ve istihlâkin kontrolü maksadile Ticaret Nezareti, mill müdafaa ile ilgili maddeler ihracatını hususî müsaadeye tâbi tutan bir karar ittihaz etmiştir.

Bu karara göre 22.8.1939 tarihinden itibaren alüminyum ve halitaları, antimuan ve halitaları, bismüt, kobalt, işlenmemiş bakır, kurşun, nikel, civa, palladium, iridium, osmiyum, her nevi demir halitaları, blok şeklinde kalay, gayri mamul çinko ve pirinç, hurda demir ve çelik ve sair ender madenlerin ihracatı tahdit edilerek hükümetin müsaadesine tâbi tutulmaktadır.

Kömür Madenlerinin Birleştirilmesi

İktisat Nazırlığı nezdindeki kömür encümeninin teklifi üzerine Nottinghamshire ve Derbyshire mıntakalarındaki 37 kömür madenlerinden bir grup teşkil edilmesi ve umumî bir idareye tâbi tutulması kararlaştırılmıştır. Bu teşkilâtın asıl hedefi kömür istihsalini artırmaya ve maliyet fiatlarını indirmeye müteveccihdir. Hükümetle maden şirketleri arasındaki müzakereler devam etmektedir.

Metruk Kömür Ocaklarının İşletilmesi

Lankashire mıntakasındaki kömür ocaklarının verimi son senelerde gerilemesi ve kömür revacının artması neticesi olarak bazı metruk ocakların yeniden işletilmesine ve Skoçyada yeni kuyular açılmasına sebep olmuştur.

Glasgowdan aknan son haberlere göre Chapelknowe'da şistli kömür zuhuratından Newhouse ile Newarthill mıntakalarında

yeni kömür madenlerinin tesis ve işletilmesine girişilmiştir.

Kömür ve Kok ihracatı

1938 ilk 7 ay zarfında 20.557.336 ton kömür ve 1.084.522 ton kok ihraç edilmişken cari senenin aynı ayları için bu miktar aşağı yukarı % 10 nisbetinde artarak kömür 22.215.432 tonu ve kok 1.663.847 tonu bulmuştur.

Buna mukabil ecnebi gemilerine olan 7 aylık ihrakiye (bunker) kömür satışı 1 36.800 ton azalarak 6.105.956 tonu tutmaktadır.

1938 - e nazaran cari senenin kömür ihracatındaki tezayüt 1937 senesi ile mukayese edilirse her halde kömür ihracatının daha 500.000 ton ve kok ihracatının 180.000 ton geride olduğu tebarüz etmektedir.

Demir ve Çelik tsihsalâtı

İngilterenin 1939 senesi ilk 7 ay zarfında ki dökme demir istihsalâtı 4.450.600 tonu bulmuştur. Yüksek fırın sayısı da gittikçe artarak cari sene başında 83 iken temmuzda 115 - i bulmuştur. Aynı devrenin ham çelik istihsalı ise 7.679.500 tonu tutmaktadır. 1939 demir ve çelik endüstrisindeki sistematik bir inkişaf aşağıdaki cetveldende görülmektedir.

Metrik ton 000 ilâvesile

1939 aylar	Dökme demir	Ham çelik	Yüksek fırın sayısı
2 nci Kânun	508,5	824,7	83
Şubat	524,3	986,6	88
Mart	613,4	1189,6	95
Nisan	618,6	1075,1	100
Mayıs	703,2	1237,6	113
Haziran	727,2	1194,4	114
Temmuz	755,5	1171,5	115

Metalden Hükümet Kontrolü

İngiltere hükümeti resmî bir tebliğ ile metal madenlerinin kontrol altına alındığını ilân etmiş ve her cins madenin kontrolü için de teşkilât vücuda getirmiştir.

Tebliğ tasrih edildiğine göre:

1 — Hükümetçe musaddak mukaveleler müstesna olmak üzere gerek mamul alüminyum üzerine muamele yapılması şimdilik menedilmiştir.

2 — Saf, mahlut ve hurda alüminyum fiyatları azamî haddini muhafaza edecektir.

3 — İzabehanciler ile resmî makam tarafından yapılacak muamele müstesna olmak üzere hurda alüminyum satışı memnundur.

4 — Alüminyuma dair her türlü muhabereyi hükümet kontrol edecektir.

5 — Bakır, kurşun ve çinko gibi metaller üzerine satış muamelesi şimdilik menedilmiştir, ancak hükümetçe mukarrer, demiryol vapur tamirâtı ve kömür madenleriyle sivil halkın müdafaası hususunda muktezî tamirat için beher metalden yekûnu bir tonu geçmemek şartile sarfedilebilir.

6 — Bakır, kurşun ve çinko fiyatları azamî haddini muhafaza edecektir.

7 — Bu gibi metaller hakkında istenilen her türlü malûmat için hükümete müracaat lâzımdır.

İRAN:

Petrol İstihsalı

1939 ilk 6 ay zarfında İran, 5,20 milyon ton ham petrol istihsal etmiştir. 1938 senesinin aynı aylarına tekabül eden istihsalât 5,35 milyon tondur. Buna göre cari senenin istihsalinde % 2,8 nisbetinde bir tenakus kayde şayandır.

İSPANYA:

Yerli Kömür Kullanılması

28.7.1939 tarihli bir emirname mucibince memleket dahilindeki bütün resmî ve şahsî müesseselerin asgari % 75 nisbetinde yerli kömür kullanmaları mecburî kılınmıştır. Kömür tüccar ve depoları buna göre istoklarında en az % 75 yerli antrasit ve kok bulundurulmalıdırlar. Bu emire muhalefet edenlere yüksek nakdî ceza verilecektir.

Demir ve Çelik İstihsali

Viskaya eyaletinin ham demir istihsali son aylar zarfında bir tezayüt kaydetmektedir. Nisandaki 16.524 ton olan istihsal mayısta 24.791 ve haziranda 27.669 tona çıkmıştır. Çelik istihsâli mayısta 30.535 ton iken haziranda 53.292 tonu bulmuştur. Bu rakamlara bakılırsa İspanya endüstrisi yavaş yavaş sivil harbin tesirinden kurtularak normal bir inkişaf yolunu almaktadır.

Viskaya madenlerinin demir cevheri istihsali artarak mayısta 158.318 ve haziranda 149.799 tonu bulmuştur. Bu miktar 1938 - e nazaran daha aşığıdır.

Mütehasıslara olan kıtlık daha hissedilmektedir.

Caceros Altın Madeni

Caceros şehri civarında zuhur eden altın cevherinin tenoru hakkında salahiyetli zevat tarafından haber verilmektedir. Mez-kûr zuhuratın altın ihtiva eden kvartz ve kvartzit damarları, 1 ilâ 3 metre genişlikte ve bir kaç kilometre uzunlukta olduğu tes-bit edilmiştir.

İTALYA:

Petrol İthalâtı Artıyor.

İtalyanın petrol ithalâtı 1939 senesi 6 ay zarfında 1.422.000 metrik tonu bulmuştur. Bu miktar geçen senenin aynı aylarına nazaran % 4,2 nisbetinde bir tezayüd kaydetmektedir, çünkü 1938 senesi ilk 6 ayındaki ithalât 1.364.900 tondur.

İtalyanın ana vatan petrol istihsaline gelince 1939 ilk 6 ay zarfında 1012 ton azalarak ancak 5733 tona baliğ olmuştur.

Maden ve Petrol İhtiyacının Dahilde Temini

İtalya Hükümeti senelerdenberi memleketin maden ihtiyacını dahilde temin maksadile bir plân üzerinde çalışmaktadır. Buna rağmen 1938 istatistiklerine bakılırsa umum petrol ihtiyacının ancak % 1 - i, bakır ihtiyacının %5, kömürde %15, demir cevherinde %25, manganezde %45 ve kurşunda % 70 dahilî istihsâlden temin edilmiştir. Arnavutluğun işgalile petrol ihtiyacının % 5 - i temin edilir bir vaziyet elde edilmiştir.

Sardinyada Terkibi Petrol Fabrikası

Sardinyanın S. Antioco Ponti civarında inşa ve tesis edilmekte olan terkibi petrol fabrikası 1940 senesi ortalarında işletilmeye başlayacaktır. Bu fabrikada senevî 100.000 ton kömür destile olup bundan 72.000 ton sömi kok, 7500 ton katran, 1000 ton gazolin ve 5 milyon m³ gaz elde edilecektir. Katrandan ise yine 5.500 ton benzin istihsâl edileceği umulmaktadır.

Metal ve İptidaî Madenlerin İhracı Yasak

5.9.1939 tarihli bir emirname ile evvelce ihracatı yasak edilmiş iptidaî ve ziraî madde ile bazı millî müdafaaya ait malzeme listesine aşağıda isimleri geçen madenler de dahil edilmiştir; demir cevheri ve halitaları,

dökme demir her nevi çelik ve halitaları, bakır ve mamulâtı, alüminyum, kurşun, kü-kürt, petrol ve müştakları.

İhracatı yasak edilen bazı maddelerin istisna olarak harice çıkarılabilmesi için Döviz Vekâletinin müsaadesi zaruridir.

4.9.1939 tarihli bir emirname ile memleket dahilindeki benzin, motor ve makine yağı stok ve depoları Millî Müdafaa emrine müsadere edilmiştir. Gazyağı ve benzinin hususî şahıslar tarafından teshinata kullanılması yasak edilmiştir.

Demir sarfiyatını tahdit makcadile demir beton inşaatı menedilmiştir. Bi-kanun Arnavutluk için de meridir.

Demir istihlâkinde tasarruf

1.7.1939 tarihinde metyiete geçen bir emirname ile italya hükmeti demir, dikenli tel ve sair madenlerin arsa, bağ çitleri, pencere parmaklıkları gibi islerde kullanılmasını menetmiştir. Kapılar bundan istisna edilmiştir.

JAPONYA:

Alüminyum Endüstrisinin İnkışafı

Japonya son seneler zarfında alüminyum endüstrisine büyük bir ehemmiyet atfetmektedir. Japon Alümin kumpanyasının alüminyum istihsalı 1937 de aşağı yukarı 6000 ton iken 1938 de 8000 küsur tonu bulmuştur. Cari sene zarfında istihsalâtı 9000 tona çıkarılması derpiş olunmaktadır.

Şarkî Tayvanda Karenko şehrinde tesis edilmekte olan alüminyum fabrikasının senevî kapasitesi 8000 ton metal olacaktır. Bu fabrika 1941 senesi bidayetinde işletilmiye başlayacaktır. Karenko alüminyum fabrikası cem'an 11.058.000 yen kadara mal olacaktır.

MACARİSTAN :

Metal Cevheri, Petrol ve Taşkömür

Çekoslovakya topraklarının bir kısmı Macaristana ilhak edilmesinden dolayı 1939 senesi ilk 6 ay zarfındaki memleketin demir cevheri istihsalâtı 1938 aynı aylarına nazaran % 120 nisbetinde artmıştır. Buna mu" kabil dökme demir istihsalâtı da 1938 de 172.000 ton iken 1939 ilk 6 ay içinde % 23 nisbetinde bir tezayütle 211.000 tona çıkmıştır. Dökme demir ithalâtı aynı devrede 42.000 tondan 46.000 tonu bulmuştur. Demir cevheri ithalatındaki artış ise % 8 nisbetindedir.

Boksit istihsalı 1938 seviyesini muhafaza ederek 163.000 tonu bulmuştur. Manganez cevheri istihsalı ise 12.000 tondan 10.555 tona inmiştir. Bakır ve kurşun cevheri istihsalı 35.000 ton olarak 1938 seviyesinde kalmıştır.

Harb konjontürü ile çalışan Macar madenciligi bilhassa petrol istihsalinde büyük bir ilerleme kaydetmektedir. 1939 ilk 6 ay zarfındaki petrol istihsalı 1938 aynı aylarına nazaran 4 misli bir tezayüt kaydetmektedir. Lisper civarında Standard Oil konserni tarafından yapılan sondajlar neticesi olarak 2 produktif petrol kaynağına tesadüf edilmiştir. İşletilmekte olan petrol kuyularının umum sayısı 20 - yi bulmuştur. Macaristan hükümeti Kraking fabrikasının tesisine karar vermiştir.

Petrole muvazi bir şekilde tabî gaz istihsalı de 1938 ilk 6 ayında 2,6 mil. m³ iken cari senenin aynı aylarında 18,4 mil. m³. - 1 bulmuştur.

Taşkömür istihsaline gelince buradaki istihsal tezayüdü % 4, linyit istihsalâtı ise geçen senenin ilk 6 aya nazaran % 13,5 nisbetindedir. Bununla beraber Macaristanın kömür ithalâtı da 169.500 tondan 259.500 tona yükselmiştir.

Kömür istihlâkinde bilhassa demiryolları

%33, elektrik santralleri % 18 ve gaz fabrikaları %20 nisbetinde bir tezayüt kaydetmektedirler.

MANÇUKO:

Beş Senelik Sanayi Plânı

1936 - 1941 seneleri için tanzim edilmiş sanayi plân üzerine yapılan memleketin yer altı servetlerinin istikşaf ve araştırma faaliyeti hitamını bulmuştur. Neticede muhtelif mıntakalarda kömür, demir cevheri, altın, gümüş, bakır, manyezit ve molibden yatakları keşfedilmiştir. Mevcut kömür ihtiyatının rasyonel istifadesi maksadile terkibi petrol fabrikalarının tesisine karar verilmiştir.

Mançuko hükümeti kömür istihsalin artmasına büyük bir ehemmiyet atfetmektedir. 1938 senesinde 16 milyon tonu bulan kömür istihsalâtı, 1939 da 20 ve 1940 da 30 milyon tona çıkarılması derpiş olunmaktadır. Mışan ve Halikang mıntakalarında kömür yataklarından istifade maksadile yeni demiryol hatları inşa edilecektir.

Terkibi Petrol Şirketi

Mançuko hükümetinin % 50 iştiraki ile 100 milyon yen bir sermayeye malik Kirin Sentetik Petrol Kumpanyası tesis edilmiştir. Şirketin terkibi petrol fabrikası senevi 300.000 ton benzin istihsal edecek bir kapasiteyi haiz olacaktır. Bu miktar benzin istihsaline lâzım gelen 15, milyon ton kömür Sulan mıntakasından tedarik edilecektir.

Bu kömürün istihsalı için 20 mil. yen ile Shulan Colliery Co. adında bir şirket meydana çıkarılmıştır. Sulan havzası ile Kirin arasında hususî bir demiryol hattı da tesis edilecektir. Kirin Sentetik Petrol Kumpanyası, Mançuko Sentetik ve Mançuko Kö-

mür Maileştirme Kumpanyasından sonra üçüncü büyük bir teşkilâttır,

MISIR:

Petrol İstihsalı

Mısırın son aylar zarfındaki petrol istihsalâtı vasatı olarak haftada 16.000 metre mikabi tutmaktadır. Bu vaziyet kendisini muhafaza ederse memleketin 1939 petrol istihsalâtı 750.000 ton olarak tahmin edilebilir. Buna mukabil 1938 senesinin petrol istihsalâtı 376.000 tondur. Süveyşteki tasfiyehane bütün istihsalâtın tasfiyesine kâfi gelmeyeceğinden İngiliz - Mısır Petrol Şirketinin tasfiyehanesinden istifade edilecektir.

Mısır hükümeti istikşaf ve sondaj işlerini kolaylatan teşviki kanunlar kabul etmiş olduğundan Sinay yarımadası ve Libya çölündeki sondaj ameliyesi büyük adımlarla ilerlemektedir. Sinay yarımadasındaki petrol işletmeleri istihsalı ilâve edilirse çok yakında Mısırın petrol istihsalı 1 milyon tonu bulacağı aşikârdır.

1939 senesinde memleketin asfalt istihsalı de bir misli artarak aşağı yukarı 300.000 tona baliğ olacağı umulmaktadır.

MOĞOLİSTAN:

Yeni Kömür Zuhuratı

Hükümet tarafından Tatung eyaletine gönderilen jeoloji heyeti burada çok zengin bir kömür zuhuratı keşfetmiştir. Tetkik ve araştırmalar neticesinde bu zuhuratın tahminen 40 milyar ton kömüre malik olduğu anlaşılmıştır. Zuhuratın yakından tetkiki üç seneye yakın bir zamana muhtaçtır.

Mogolsitanın diğer bir kömür yatağı olan

Putsin zuhuratının işletilmesine girişilmiş ve şimdilik yevmî istihsal 1500 tonu bulmaktadır.

Yeni Demir Cevheri İşletme Şirketi

1939 senesi temmuz nihayetinde Kalgan şehrinde 20 milyon Yuan sermayeli Lungjen Demir Cevheri Kumpanyası tesis edilmiştir. Bu sermayeye hükümet ile Şimalî Çin İstikşaf Kumpanyası yarı yarıya iştirak edeceklerdir. Şirket işletmekte olan Yentungshan madenlerinden maada 1939 nihayetinde Panghuapu ve 1940 dan itibaren Hsinejao madenlerinde istihsale başlayacak ve senevî demir cevheri istihsalini 1940 da 700.000, 1941 de 1.200.000 ve 1942 senesinde de 1.700.000 tona çıkarmaya çalışacaktır.

ROMANYA:

Petrol İstihsali

1939 senesi ilk 7 ay zarfında Romanya 3.626.000 ton petrol istihsal etmiştir. Bu miktara tekabül eden 1938 istihsali 3.894.450 tondur. Binaenaleyh geçen seneye nazaran 268.450 ton veya % 6,89 nisbetinde bir tenakus şayanı dikkattir.

Aynı devredeki sondaj ilerleme faaliyeti de 186.048 metreden 152.000 m. - e inmiştir. Gerileme nisbeti % 18,3 - i bulmuştur.

Petrol İhracatı

1939 senesi ilk ve 6 ay zarfında Romanya petrol istihsali 1938 - in aynı aylarına nazaran % 7 nisbetinde azalmasına rağmen ihracat miktarında geçen senenin aynı ayları ile karşılaştırılırsa % 3,1 nisbetinde bir tezeyüt şayanı dikkattir. 1938 ilk 6 ayı ihracatı 2.164.939 ton iken 1939 aynı ayları mukabil 2.231.091 tondur, yani 66.000 ton bir fazlalık kaydetmektedir.

Romanyanın münferit memleketlere olan petrol ihracatındaki geçen seneye nazaran tezeyüt Belçikaya 4,5 misli, İngiltereye % 73, Almanyaya %68,9 ve İtalyaya %26,6 nisbetindedir. Umum ihracatta otomobil benzinin artışı şayanı dikkat bir şekildedir.

SOVYET RUSYA;

Jeolojik Araştırmaların Teşkilâtlandırılması

Halk Komiserleri Heyetinin 3.7.1939 tarihli bir emirnamesi ile Sovyet Rusya'da jeolojik araştırma işlerinde yeni teşkilât yapılmıştır. Bu emirnameye göre Halk Komiserleri nezdinde bir Merkezî Jeolojik Komite tesis edilmiş ve bütün memleketteki araştırma işine yeknesak bir şekil verilmiştir. Jeolojik komite aşağıdaki meselelerle tavzif edilmiştir:

1. Sovyet hudutları dahilinde bütün jeolojik, hidrolojik ve topografik etüdüleri yapar.
2. İktisadî ve sinaî bakımdan kabili istifade olan bütün yeraltı servetlerini keşf ve tesbit eder.
3. Sovyet İttihadı arazisinde umumî olarak bütün araştırma sondaj ve hafirler işlerini başarır.

Jeolojik Komite memleket dahilinde yapılması icap eden jeolojik işlerin plân ve etüdülerini hazırlar ve tasvip için Halk Komiserleri heyetine arzeder.

III - üçüncü 5 Senelik Sanayi Plânı

1938 - 1942 seneleri için tasvip edilen sanayi plânına göre istihsalin senevî artış nisbeti % 13,5 olarak tesbit edilmiştir. 1937 senesinin umum istihsal kıymeti 100 olarak alındığı takdirde 1942 senesi madencilüğünün muhtelif branşlarındaki durum se-

viyesi aşığıdaki nisbetleri bulmalıdır: Taş-kömür 181, petrol 177, linyit ve turp 206 dökme demir 152, ham çelik 156 ve demir saç 162.

Miktar itibarile elde edilecek istihsalât rakamlarının 1942 senesinde muhtelif branşlar için aşığıdaki seviyeye çıkarılması tasavvur olunmaktadır: Taşkömür 230 mil. ton, petrol 54 mil. ton, linyit ve turp 49 mil. ton, dökme demir 22 mil. ton, çelik 27,5 milyon ton ve demir saç 21 mil. ton.

Çimento endüstrisindeki inkişaf 1937 senesine nazaran 1942 de % 83 nisbetinde bir tezayüt gösterecek ve umum istihsal miktarı 10 milyon tonu bulacaktır.

Aynı beş sene zarfında bakır, çinko gibi renkli metallerin istihsalâtı 2,5 misli artacak ve yer altında kömür ve linyitten gaz istihsalinde 3,5 misli bir tezayüt hedef olarak konulacaktır.

Elektrik enerji istihsalindeki inkişaf 1937 ye nisbeten bir misli tezayüt ile 1942 de 75 milyar kilovatı bulmalıdır.

Plân bilhassa şark ve uzak şark eyaletlerinde yeraltı servetlerini istikşaf ve işletilmesine büyük bir ehemmiyet atfetmektedir.

En Büyük Demir Madenleri

Krivoy Rog mıntakasının Mudrenaya istasyonu civarında S. Rusyanın en büyük demir cevheri madeninin tesisatına girişilmiştir. «Gigant» tesmiye edilen bu madenin senevi kapasitesi 5,4 milyon tonu bulacaktır. Buradaki cevherin demir tenoru %58 nisbetindedir. «Gigant» madeni Krivoy Rog zuhuratının tahminen üçte birini ve Sovyet demir cevheri istihsalâtının beşte birini temin edecektir. «Gigant» madenin bir kısmı 1939 nihayetine doğru işletilmeye başlıyaçağı derpiş olunmaktadır.

Krom Madenleri

Sovyet Rusyada 7 mıntakada krom cev-

heri yatakları mevcuttur. Bunlar Saran, Gologorski, Alpay, Oktyabr, Ak Kargin, Klüçevoy ve yukarı Neyvin mıntakalarıdır. Sair metallerde olduğu gibi 7 krom mıntakası «Soyuz kromit» tröstunda birleştirilmiştir. Bu yatakların ekserisi istikşaf ve tetkik safhasındadır. Ancak %47 Cr₂O₃ tenörlü Klüçevoy ve yukarı Neyvin kromit zuhuratı ile % 36-37 Cr₂O₃ tenörlü Saran yatakları işletilmektedir. Aktubenin 100 Km. şarkındaki «Gigant» madenlerinin krom oksidi tenoru % 53 ilâ 62 arasında tahavvül etmektedir.

En ehemmiyetli ve zengin krom madenleri Saran mıntakasındadır. Devlet sanayi plânına göre Saran madenlerinin senevi kromit istihsalı 1938 de 100.000 ton 1939 da 150 bin ve 1940 da 240 bin ton olarak tesbit edilmiştir.

İkinci derecedeki Aktube madenlerinin 1938 istihsalâtı 20.000 ton olarak tahmin edilmektedir. Plâna göre bu madenlerin 1939 kapasitesi 100 bin, 1940 senesinde 130 ve 1941 de 150 bin ton olarak tesbit edilmiştir.

Gorni Journal No. 2/1939 sayısındaki bir etüde bakılırsa Sovyetlerin kromit istihsalı 1937 nihayetine kadar bir durgunluk geçirmiş ve ancak 1938 başından itibaren bu sahada yeni faaliyet başlanmıştır.

YUGOSLAVYA:

Alüminyum Endüstrisi

Memleket dahilinde boksitten istifade maksadile 1833 senesinde alüminyum endüstrisi tesis edilmiştir. Son bir karara nazaran senevi alüminyum istihsalı 1000 ton- dan 1500 tona çıkarılması için 8 yeni fırın tesis edilmiş ve fırın sayısı 24 ü bulmuştur.

Memleket dahilinde yapılan jeolojik araştırmalar neticesinde Grmec dağı civa-

rında ve Mostar mıntakasında boksit yatakları keşfedilmiştir. Mostar zuhuratı Neuhausendeki bir firma tarafından satın alınmıştır.

Maadin İstihsalı

Yugoslavya madencilğinde 1939 senesi zarfında geçen 1938 - e nazaran büyük ilerleme şayanı dikkattir. Kömür istihsalâtı 1939 yılının ilk 6 ay zarfında 200.000 ton artarak 2.860.000 tonu bulmuştur.

Ham bakır istihsalâtındaki artış aşağı yukarı 1.300 tondur. 1938 senesi ilk 6 ayında 21.700 tonu tutan memleketin bakır istihsalı cari senenin aynı devresinde 23.080 tona baliğ olmuştur.

İlk 6 ay zarfındaki kurşun istihsalı 3780, çinko 2540 ve antimuan 672 tonu bulmuştur.

Kok ve Demir İstihsalı

Beynelmilel vaziyetin harb dolayisile karışması yüzünden Yugoslavyanın kok ihtihsalâtı güçlüklerle uğramıştır. Bundan dolayı yüksek kalorili linyit nevillerinden kok istihsalı için icap eden tedbirler alınmış ve hükümetin teşebbüsü ile Macaristan kok fabrikalarına berayî tecrübe Yugoslavya linyitlerinden bir kaç vagon gönderilmiştir. Bu tecrübeler neticesinde linyitlerin kok istihsaline elverişli olduğu tesbit edilirse Yugoslavya 100 sene kok ihtiyacını dahilden temin etmiş olacaktır.

Yugoslavyanın kok sarfiyatı ve demir istihsalı gittikçe artmaktadır. 1937 ilk 6 ay zarfında 14.700 ton olan dökme demir istihsalı aynı aylar zarfında 1938 de 24.004 ve 1939 senesinde ise 33.228 tona baliğ olmuştur.

Son bir sene zarfında istihsalâtın %52

nisbetinde artması Wareş ve Yesenitsede tesis edilen yüksek fırınların işletilmeye başlamasından ileri gelmektedir.

YUNANİSTAN:

İptidaî Maddeler ve Mahrukat İhracatı Yasak

Beynelmilel vaziyet dolayisile Yunanistan hükümeti ağustos 1939 nihayetinden itibaren mayi ve sulp mahrukat ile bazı iptidaî maddelerin ihracatını menetmiştir.

Petrol Keşfi İmkânları

Yunanistan matbuatının son bir tebliğine göre Yunan - Amerikalı bir müessese olan Helis kumpanyası Katakolo civarında yaptığı sondajlar esnasında atebî gaz feveran etmiştir. Bu gaz Patras şehri ve civarının gaz mahrukat ihtiyacının teminine kâfi bir miktardadır.

Killini civarında yapılan jeolojik tetkikat neticesinde bu mıntakanın petrol zuhuratı bakımından ümid verici olduğu tesbit edilmiştir.

Krom İhracatı

1939 senesinin ilk 7 ayı zarfında Yunanistan 30.341 ton krom cevheri ihraç etmiştir. Bu miktar 1938 senesi umumî istihsalinden ancak 9.569 ton noksandır. Bilhassa temmuz istihsalı hazirana nazaran aşağı yukarı % 83 nisbetinde bir tezayütle 6.491 tona çıkmıştır. Buna göre Yunanistanın 1939 senesi krom cevheri istihsalâtı geçen 1938 - e nisbetle artacağı ümit edilmektedir.